

Конституційний Суд України
01033, м. Київ, вул. Жилинська, 14

Особа, що звертається
за офіційним тлумаченням:
Олексюк Федір Юрійович

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ

про офіційне тлумачення положень колізій

ч.3 ст. 22 Закону України «Про захист прав споживачів», ст. 5 Закону України «Про судовий збір»

Керуючись п. 2 ст. 150 Конституції України, п. 4 ст. 13, 42, 43 Закону України «Про Конституційний Суд України»,

Прошу Конституційний суд України:

Надати офіційне тлумачення положень ч.3 ст. 22 Закону України «Про захист прав споживачів» та ст. 5 Закону України «Про судовий збір».

А саме, надати офіційне тлумачення, щодо можливості звільнення споживачів від сплати судового збору на підставі ч.3 ст. 22 Закону України «Про захист прав споживачів» за умови набрання чинності ст. 5 Закону України «Про судовий збір» в редакції від 26.09.2016 року.

Стаття 22. Судовий захист прав споживачів
(...);

3. Споживачі звільняються від сплати судового збору за позовами, що пов'язані з порушенням їх прав.

Стаття 5. Пільги щодо сплати судового збору.

1. Від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях звільняються:

(...).

Предмет необхідного тлумачення:

- 1) Ч.3 ст. 22 Закону України «Про захист прав споживачів» де зазначено, що споживачі звільняються від сплати судового збору за позовами, що пов'язані з порушенням їх прав від 12.05.1991 № 1023-ХІІ у редакції від 01.01.2016 року.
- 2) Ст. 5 Закону України «Про судовий збір» у редакції 26.09..2016 року в якому пільг при сплати судового збору за позовами пов'язаними із захистом прав споживачів немає.

Обґрунтування необхідності в офіційному тлумаченні:

З 01 вересня 2015 року почали діяти нові ставки судового збору та деякі правила його справляння, що пов'язано з набранням чинності змінами, внесеними до Закону України «Про судовий збір» відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сплати судового збору» від 22.05.2015 №484-VIII (далі – Закон № 484).

Потрібно звернути увагу на невизначеність, яка одночасно виникла для такої категорії позивачів, як споживачі.

Так, до 01 вересня 2015 року споживачі, які зверталися до суду з позовами, що пов'язані з порушенням їхніх прав, звільнялися від сплати судового збору на підставі пункту 7 частини 1 статті 5 Закону України «Про судовий збір». Однак відтепер статтю 5 Закону України «Про судовий збір» викладено в новій редакції, в якій відсутня будь-яка згадка про споживачів як про позивачів, які звільняються від сплати судового збору.

З цього можна було б зробити однозначний висновок про те, що за новими правилами споживачі повинні сплачувати судовий збір на загальних підставах, якщо б не інший суперечливий момент, який не усунутий Законом № 484.

Відповідно до частини 3 статті 22 Закону України «Про захист прав споживачів» передбачено, що споживачі звільняються від сплати судового збору за позовами, що пов'язані з порушенням їх прав.

Щодо цього, суді надають перевагу Закону України «Про судовий збір», оскільки на їхню думку даний закон є спеціальним, Закон України «Про захист прав споживачів» – загальним.

Я, як правозахисник який захищає інтереси споживачів фінансових послуг стикаюся із проблемою доступу до правосуддя. Переважна більшість судів усіх інстанцій відмовляє у відкритті провадження посилаючись на набрання чинності ст. 5 Закону України «Про судовий збір» в новій редакції від 26.09.2016 року та не бере до уваги мої посилання на ч. 3 ст. 22 Закону України «Про захист прав споживачів», як на підставу звільнення від сплати судового збору. Таким чином, порушуються не лише мої права, а й права усіх споживачів. Всі ухвали які надаються Конституційному Суду України для порівняння із моєю судовою практикою, як Представника. Перелічені нижче ухвали лише частина судової практики. Споживачів на Україні мільйони.

Прикладами правової колізії двох законів є наступні ухвали:

- Ухвала апеляційного адміністративного суду від 27 січня 2016 року ();
- Ухвала Окружного адміністративного суду м. від 12 жовтня 2015 року ();
- Ухвала Окружного адміністративного суду м. від 23 грудня 2015 року ();
- Ухвала Апеляційного суду області від 14 липня 2016 року (провадження №);
- Ухвала апеляційного адміністративного суду від 01 лютого 2016 року ();
- Ухвала районного суду м. від 04 січня 2016 року (справа №);
- Ухвала ВССУ від 04 липня 2016 року (справа № 6-12830 ск 16);
- Ухвала Апеляційного суду м. від 02 березня 2016 року (справа);
- Ухвала Апеляційного адміністративного суду від 19 січня 2016 року ();
- Ухвала Апеляційного суду м. від 22 лютого 2016 року (справа №);
- Ухвала Окружного адміністративного суду м. від 20 жовтня 2015 року ();
- Ухвала Апеляційного суду м. від 15 лютого 2016 року (справа №);
- Ухвала Окружного адміністративного суду м. 17 березня 2016;
- Ухвала районного суду про залишення без руху від 01 квітня 2016 року ;
- Ухвала про залишення без руху Апеляційного суду міста від 01.06.2016 року по справі №
- Ухвала про повернення позовної заяви Апеляційного суду міста від 30.06.2016 року по справі №
- Ухвала про відмову у задоволенні клопотання Апеляційного суду міста від 24 червня 2016 року №
- Ухвала Вищого адміністративного суду від 26 липня 2016 року ;
- Ухвала про повернення апеляційної скарги апеляційного адміністративного суду від 17 грудня 2015 року по справі №
- Ухвала про відмову у задоволенні клопотання районного суду міста від 12 жовтня 2015 року по справі №

Однак, на користь споживачів в цій колізії грає висновок, викладений у п. 5 постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ від 17.10.2014 № 10 «Про застосування судами законодавства про

судові витрати у цивільних правах», згідно якого оскільки стаття 5 Закону України «Про судовий збір» не містить вичерпного переліку пільг щодо сплати судового збору, то при визначенні таких пільг слід керуватися іншим законодавством України, наприклад, статтею 14 Закону України від 01 грудня 1994 року «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового слідства, прокуратури і суду», статтею 22 Закону України від 22 жовтня 1993 року «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», статтею 22 Закону України від 12 травня 1991 року «Про захист прав споживачів».

Ще одним прикладом є ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ справі № 6-1665св16 від 18 травня 2016 року:

«Не врахував, що у випадку, якщо статтею 5 Закону України «Про судовий збір» не передбачено пільг щодо сплати судового збору деяким категоріям осіб чи за відповідними позовами, то при їх вирішенні потрібно керуватися іншим законодавством України, зокрема і ст. 22 Закону України «Про захист прав споживачів», дійшов передчасного висновку про визнання позовної заяви не поданою та її повернення позивачеві, постановив ухвалу з порушенням норм процесуального права».

Подібна невизначеність призводить до залишення судами без руху позовних заяв про захист прав споживачів та їх повернення, якщо до них не будуть додані докази сплати відповідних сум судового збору за новими підвищеними ставками.

Відповідно до статті 42 Конституції України держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів.

Статтею 55 Конституції України встановлено, що права і свободи людини і громадянина захищаються судом. Кожному (в т.ч. споживачу) гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

В статті 64 Конституції України вказано, що конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України.

Згідно статті 67 Конституції України кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом. Судовий збір - це збір, що справляється на всій території України за подання заяв, скарг до суду, а також за видачу судами документів і включається до складу судових витрат.

Офіційне тлумачення щодо можливості звільнення споживачів від сплати судового збору на підставі ч.3 ст. 22 Закону України «Про захист прав споживачів» за умови набрання чинності ст. 5 Закону України «Про судовий збір» в редакції від 26.09.2016 року, необхідне для забезпечення реалізації права громадян на судовий захист прав та інтересів який гарантований п.1,3 ст.7 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»,

Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Конституцією України та ст.6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

На даний момент, Конституційний Суд України не надав офіційного висновку з приводу усунення даної колізії вищезгаданих законів, хоча звернення до КСУ були, і не поодинокі:

1. http://www.ccu.gov.ua/sites/default/files/ndf/18_3629.PDF
2. http://www.ccu.gov.ua/sites/default/files/ndf/18_3613.PDF
3. http://www.ccu.gov.ua/sites/default/files/ndf/18_2961.PDF
4. <http://www.ccu.gov.ua/sites/default/files/ndf/18-1688.pdf>

Додатки:

1. Належним чином завірена копія ухвали апеляційного адміністративного суду від 27 січня 2016 року по справі №
2. Належним чином завірена копія ухвали Округного адміністративного суду м. від 12 жовтня 2015 року по справі №
3. Належним чином завірена копія ухвали Округного адміністративного суду м. від 23 грудня 2015 року по справі №
4. Належним чином завірена копія ухвали Апеляційного суду області від 14 липня 2016 року провадження №
5. Належним чином завірена копія ухвали апеляційного адміністративного суду від 01 лютого 2016 року по справі №
6. Належним чином завірена копія ухвали районного суду м. від 04 січня 2016 року по справі №
7. Належним чином завірена копія ухвали ВССУ від 04 липня 2016 року по справі № 6-12830 ск 16;
8. Належним чином завірена копія ухвали Апеляційного суду м. від 02 березня 2016 року по справі
9. Належним чином завірена копія ухвали Апеляційного адміністративного суду від 19 січня 2016 року по справі №
10. Належним чином завірена копія ухвали Апеляційного суду м. від 22 лютого 2016 року по справі №
11. Належним чином завірена копія ухвали Округного адміністративного суду м. від 20 жовтня 2015 року по справі № ;
12. Належним чином завірена копія ухвали Апеляційного суду м. від 15 лютого 2016 року по справі №
13. Належним чином завірена копія ухвали Округного адміністративного суду м. від 17 березня 2016 року по справі №
14. Належним чином завірена копія ухвали районного суду про залишення без руху від 01 квітня 2016 року;

15. Належним чином завірена копія ухвали про залишення без руху Апеляційного суду міста від 01.06.2016 року по справі №
16. Належним чином завірена копія ухвали про повернення позовної заяви Апеляційного суду міста від 30.06.2016 року по справі №
17. Належним чином завірена копія ухвали про відмову у задоволенні клопотання Апеляційного суду міста від 24 червня 2016 року №
18. Належним чином завірена копія ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ від 26 липня 2016 року по справі №6-20417ск16 ;
19. Належним чином завірена копія ухвали про повернення апеляційної скарги апеляційного адміністративного суду від 17 грудня 2015 року по справі №
20. Належним чином завірена копія ухвали про відмову у задоволенні клопотання районного суду міста від 12 жовтня 2015 року по справі № 201/14411/15-ц.
21. Копія Ухвали ВССУ у справі № 6-1665св16 від 18 травня 2016 року.

Конституційне звернення подається у 3-х примірниках.

«30» вересня 2016 року

Олексюк Ф.Ю.